

DIRVA (THE FIELD)

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Friday in Cleveland by the
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland, Ohio

Subscription per Year in Advance
In the United States \$2.00
In Canada \$2.50

Entered as Second-Class matter Decem-
ber 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice
under the Act of March 3, 1879.

The only National Lithuanian Newspaper published in Ohio, reaching a very large majority of the
80,000 Lithuanians in the State and 20,000 in Cleveland

DIRVA (THE FIELD)

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Išleidžia Penktadieniais Clevelande
Ohio Lietuvių Spaudos Bendrovė

Metinis Prenumerata
Suvienuose Valstijose \$2.00
Kanadoje \$2.50

DIRVA
6820 Superior Ave. Cleveland, Ohio

No. 1

KAINA 5c.

CLEVELAND, OHIO SAUSIO-JAN. 1, 1943

(28-ti metai :: 28th Year)

DARBAI

IR DARBININKŲ ŽINIOS

Darbuose žūsta daugiau negu kare. Vėl patiekta žinios sulyg kurių 1942 metais darbuose užmušta 44,500 darbininkų, 3,800,000 sužeista, nuo mažų sužeidimų iki sugadinimo darbininko sveikatos.

Tuo tarpu, sulyg oficialių žinių, Amerikos kareivių nuostoliai buvo, nuo Gruodžio 7 iki šių metų Lapkr. 15 d., 5694 užmušta 3435 sužeista ir 39,827 dingę ar paimta nelaisvėn — viso 48,956.

Visokiose nelaimėse šioje šalyje nuo Gruodžio 7, 1941, iki Lapkr. 15, 1942, sudaro 89,000 užmuštų ir 8,800,000 sužeistų.

White Plains, N. Y. — Trys darbininkai mirė nuo apsinuodijimo chemikalais prie kurių dirbo, ir 120 kitų pavojingai susirgo, iš jų tili mirs, kaip sveikatos komisijonieriai patyrė.

Byesville, Ohio. — Tiesioginio sprogdinimo žuvo du darbininkai, kiti 33 išbėgo.

KAREIVIAI virš 88 metų amžiaus pradeda grynėti iš tarnybos ir turės stoti į darbą karo dirbtuvėse arba ukėse, kur priklausė iki išėjimo kariuomenėn.

Karo reikmenų gamyba Lapkričio mėnesį pasiekė aukščiausio laipsnio kaip paskiro mėnesio gamyba, nuo to kai Amerika pradėjo ginkluotis 1940 metų vasarą. Gamyboje padaryta nauji gausumo kiekiai visose srityse.

Britanijoje, iš 17,250,000 moterų tarp 14 ir 65 metų amžiaus apie 8 milijonai dirba pilną laiką karo dirbtuvėse. Visos moterys ten suregistruotos tarp 18 ir 45 metų, ir merginos, našlės ir bevaikės moterys 20 iki 30 metų amžiaus gali būti šaukiamos kariuomenės eilėsnai.

Vokiečiai surinko okupuotose rytų šalyse, Lietuvoje ir kitur, apie 400,000 merginų, kurias išvežė Vokietijon ir namus tarnaičių pareigoms.

Nužudė tėvą. E. Rutherford, N. J. — Kilus tėvų muštynėi, 17 metų duktė peiliu subadė ir nužudė savo tėvą, gindama motiną.

NUO VASARIO mėnesio visoje šalyje konservuotos daržovės ir vaisiai bus galima pirkti tik sulyg nustatytu kiekiu, kortelėmis, — apie tai pranešė maisto administratorius Wickard.

Suomija uždarė savo informacijos ofisą Washington, prisilaikant S. V. patarimo. Gal but santiago su Amerika pablogėjo del karo.

Alijantų Oro Jiegos Viršija Ašies Jiegos

SKUBA UŽKIRSTI BĖGANTIEMS VOKIEČIAMS KELIĄ Į TUNISIJĄ

Londonas, Gr. 31. — Alijantų oro jiegos, silpnės už ašies oro jiegos anksčiau, 1942 metų bėgyje pasiekė viršenybę ant ašies orlaivyno visuose frontuose, skelbia Britų orlaivyno ministerija.

Londonas. — Suv. Valsčių kariuomenės priartėjo iki apie 40 mylių prie Gabes, svarbaus Tunisijos uosto, kuris randasi veik pusiaukelėje tarp ašies valdomų Tripoli ir Tunis uostų. Tas žygis yra Prancūzų ir Amerikos jėgų pasiekimas veržtis artyn į Viduržemio jūros pakraštį ir nukirsti kelią ašies vadui Maršalui Rommel'ui susisiekti su Vokiečiais ir Italais veikiančiais Tunisi-joje.

Prancūzų jėgos, remiamos alijantų tankais ir lėktuvais, nukirto svarbų kelią ašies jėgoms susisiekti pietuose nuo Tuniso ir atmušė smarkų nazių ataką.

Britų patrolei veikianti prieš Maršalo Rommel kariuomenę Lybijoje, sunaikino dalį priešų susisiekimo ir pervežimo pabuklių. Juriniai lėktuvai paskandino ašies prekinį laivą.

JIEGOS DIDEJA. Alijantai pradeda 1943 metus su apie 15 milijonų armijos, neįskaitant Kinijos kariuomenių į tai. Prie to, baigia paruošti apie 5 milijonus lakunų.

Japonija turi tarp 5 ir 6 milijonų paruoštos kariuomenės. Vokietija, turėjus pradžioje apie 8 milijonų armiją, panašus apie 4 milijonus nuostolių Rusijoje, dabar susilpnėjo.

40 UŽMUŠTA. Almonte, Kanadoj, geležinkelio nelaimėje, Gruodžio 27 užmušta apie 40 pasažierių, jų tarpe mažiausia 6 kariai.

Pasažierinis traukinys stovėjo, ant jo užlėkė kareivius vežęs traukinys.

Vaikai Nuperka Karišką Jeep už Stampus

Los Angeles mieste, mokyklos vaikai suaukojo pinigų nupirkti vieno kariško jeep, padovanojimui Dedei Samui. Tas jeep parodoma važiuoja laiptais ir viršų mokykla.

RUSŲ FRONTO ŽINIOS

Rusai Laimi Stalingrado Fronte

Rusai visu įtempimu žygiuoja per vidurinio Dono stepus ir pasiekė kitą „gaušiai apgyventą vietą“ — gal Millerovą ar Kamenską, po atėmimo iš nazių geležkelių centro Kotelnikovsk, pietvakariuose nuo Stalingrado.

Kotelnikovsk skaitomas pirmu dideliu šios žiemos Rusų ofensyvo laimėjimu. Toje fronto dalyje esą apsupama net 22 Vokiečių divizijos, kurių suėmimo ir naziai negalės paslėpti, sako pranešimas. Rusai toliau tikisi atimti Rostovą, prie Dono ir Kaspijos jūros.

Rusai sako turį kokią tai naują išrastą kanuolę, kuria laiko slaptai: ji tokia esanti gera kad Vokiečiai nežino kaip prieš ją elgtis. Ta kanuolė vadinama „katuška“. Ji įrengta taip kad įėjus išsodytu jog galės patekti Vokiečiams, tuoj vietoje gali būti sprogdinti.

Bendrai, Vokiečiai apmažinę savo kareiviams Rusų fronte amuniciją, kurią matomai siunčia į Afriką, praneša Rusų žinios. Tuomi Rusai pripažįsta kad jie laimi dėl to jog Vokiečiai sumažino savo kariavimo pastangas, net lėktuvų laiko visai mažai Rusų fronte, ne dėl savo narsumo.

Iš Berlio praneša kad raudonoji armija panešė sunkius nuostolius tęsdama atakus Vokiečių Stalingrado ir Dono upės ruože.

Centriniam fronte Vokiečiai sako atmušę Rusų atakus ir sunaikino keliolika Rusų sustiprintų punktų.

Rusų atakai atmušti Terrek upės srityje Kaukaze ir pietryčiuose nuo Ilmen ežero, šiaurvakariuose nuo Maskvos, Vokiečių pranešimai sako.

Jugoslavijoje partizanai savo veiksmuose prieš okupantus pastarų 9 dienų suširėmimuose išžudė 1,700 nazių kareivių, praneša iš Londono.

Žuvo 474. Pereitos savaitės žemės drebėjime ištikusiam Turkijoje žuvo 474 asmenys, apie 600 kitų sužeista.

ŽUVO TIK 114. Šių metų Kalėdų švenčių dienoje visoje šalyje nelaimėse žuvo tik 114 asmenų. 1941 m. Kalėdose žuvo 394.

Trafiko nelaimėse iš tu užmušta 83, prieš 301 1941 Kalėdų šventėj.

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ JUMS!

Dirvos Redakcija ir Administracija.

Prasta Lėktuvams Nusileisti Vieta Afrikoje

Safi orlaivių aikštė, Prancūzų Morokkoj, Afrikoje, kurią Amerikos jėgos užėmė, bet labai prastai įrengta, sunku lėktuvams nusileisti, ypač kai šlapia. Vaizde viršuje, vyrai tiesia metalo tinklus, kurių pagalba ir galima lėktuvams veikti. Apačioje, vienas lėktuvas įlindęs į grebė, kitas naudojasi šaliniu keliu pasikėlimui į orą.

NUŠOVĖ ADAMIROLĄ DARLAN

Algiers, Gruodžio 31. — Gen. Giraud areštavo 12 žymių asmenų, išvengimui nužudymo jo paties ir U.S. ministerio Prancūzų Afrikai. Tarp suimtų yra keli paties Giraud draugai.

Algiers, Afrikoje, Gruodžio 24, jaunas Prancūzas studentas išgavęs į rumus kur prisilaikė Admirolas Jean Darlan, jį nušovė.

Darlan, išsėk buvęs neįtikimas alijantams, pagaliau gelbėjo Amerikos ir Britų karo jėgoms įžengti į Prancūzų Afrikos kolonijas, pradėjimui antro fronto prieš ašį.

Jo nužudymas šiek tiek sukratė padėtį, tačiau jai nepakenkė. Darlan neturėjo pritarimo kitų Prancūzų aukštų vadų Afrikoje, vadino jį progų gaudytoju.

Žudeika sekantį rytą sušaudytas.

Generolas Giraud pripažintas tiesioginiu alijantų komisijonierium Afrikoje, vietoje žuvusio Darlan.

Kariavjančių Prancūzų vadas Gen. de Gaulle sutiko pripažinti Gen. Giraud'ą Darlano įpėdiniu.

Maršalas Petain, okupuotos Prancūzijos vyriausybės galva, pasmerkė ir paskelbė atimęs Gen. Giraud pilietines teises.

Gen. de Gaulle rengiasi netrukus vykti pas Prez. Rooseveltą svarbiu pasi-tarimui.

Prancūzų kolonijos Arfi-koje turi apie 70 milijonų gyventojų.

6 užmušta. Meksikoje, ginkluoti banditai užpuolė mažą miestelį ir nužudė 6 gyventojus.

DIDINS U. S. ARMIJĄ 1943 METAIS

Su pradžia 1943 metų, S. V. karo jiegos bus pašaukta suvirš 3,500,000 vyru tarp 18 ir 37 metų amžiaus. Bus imama po apie 300,000 vyrų kas mėnesį.

Armija numatyta sudaryti iš apie 9 milijonų vyrų.

bombelių. Bombos užmušė 43,667 žmonių, sužeidė 50,387 kitų. Londone apardyta daugiau negu milijonas namų, tarp jų Lietuvių salė (bažnyčia išliko sveika). Iš 120 dienų, Londono gyventojai turėjo tulą laiką bėgti į slėptuves 57 dienų laiku.

Anglai nepalūžo, sako knyga, nes juos palaikė stipri patriotinė mintis ir įsitikinimas kad jų pusėje yra teisybė.

IŠ PRAEITIES: Katalikų Draugas Gruodžio 17, 1917, savo skaitytojus nubaugino pranešimu apie Clevelando Dirvos patekimą „bedieviams liberalams“ Gedminui ir Karpiui. Šis keistokas „katalikiškas“ stilius ir šiandien nepažinomas. Philadelphijos Kunigų Vienybės provincijos sekretorius nesigėdino kunigų nedalyvavimą pavergtos Lietuvos prezidento priėmimo teisinti posakiu buv prezidentas Smetona „masoniško nusistatymo“.

Be Waterburio Dr. M. J. Colney gerai paklausia: „O kas prezidento Smetonos laikais Lietuvos kunigams ir vyskupsams algas mokėjo? Kas užlėkė bažnyčias, vienuolynus, seminarias?“

Nagi „masonas“ Smetona!

PERGALEI reikalinga tavo pajamų dešimtas nuosimtis. Ar ji duodi?

MIRGU MARGA

Kugis Mugis.

SANDARIEČIŲ konferencija Chicagoje priėmė rezoliuciją pritariančią šaukti Amerikos Lietuvių suvažiavimą. Sumanymas ne naujas. Tinkamai paruoštas suvažiavimas Amerikos ir Lietuvos reikalams būtų naudingas jei apsiribotų iku-rimu atitinkamų žmonių autoritetingo Centralinio Komiteto (ar Tarybos) su stipriu fondu Lietuvos laisvės reikalą spres-ti ir ginti. Deja, mūsų srovių vadai (jie spaudą valdo) dar nerodo tinkamai rimto politinio subrendimo tokį seimą sušaukti ir pakartoti 1918 metų New Yorke, katalikų ir tautininkų srovių sušaukto seimo pasisekimus.

Bet — Nauji Metal, kiti lapai. Daug rimčiau politiniai subrendus mūsų visuomenė gal ir vadus tinkamam vagon įstatys. Tuo tarpu visiems geros valios Lietuviams tinka apie-tis Lietuvai Vaduoti Sąjungon ir American Friends of Lithuania organizacijon. Jos turi vieną, bet garbingą Lietuvos laisvės reikalą!

SLA. ORGANAS Tėvynė gerai sako: „Amerika yra demokratinė valstybių ginklų ir maisto aruodas. Amerikos Lietuviai privalo mūsų senajai tėvynai ir Lietuvii tautai būti panašiu aruodu“.

BEJE, SLA. Sekretorius Vini-kas skelbia, organizacija turinti \$2,050,274.48 turto, kurio ketvirta dalis paskolose nuosa-vybėms, o truputį į daugiau negu trečia dalis bonuose (A-merikos valdžios \$333,000, ki-tokių \$510,000).

Tokio milžiniško kapitalo or-ganizacija, gaila, neganėtinai dalyvauja Lietuvos laisvės rei-kaui spresiti. Susivienijimas nors paskyręs atstovus į Ame-rikos Lietuvių Tarybą, bet ki-ti tuos atstovus valdo. Perei-tas SLA. seimas iš Tautiškių Centų paskyrė \$2,000 nuo karo nukentėjusiems šelpti, bet pi-nigai laikomi iki rasis kelias Lietuvos pasiūti. Apie \$3,500 palikta SLA. Tarybai išdalinti. Iš jų \$100 duota Kanados Lie-tuvių Tarybai ir nepaskelbta suma Lietuvių Tautinei Tary-bai. Ką su kitais pinigais da-roma nežinia, bet jais būtų ga-lima išleisti labai naudingas Angliška kalba informacinis leidinis apie Lietuvą — jei kas SLA viršūnėse Lietuvos reika-lais rūpintųsi.

TARP Birželio, 1940, kada Prancūzija sukruto, ir Birželio pabaigos, 1941 metų, Anglija viena stovėjo prieš Vokietiją. Amerika buvo draugiškai ne-utrali, o Rusija oficialiai su Berlynu draugavo. Vokiečiai Angliu puolė iš oro dideliu blitzu, apie ką Anglijoje išlei-sita knyga patiekia oficialių da-vinių.

Tuo laiku Vokiečiai išmėtė ant Anglijos 190,000 bombų ir nesukaitytą masę padegantių

Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse!

LAISVA LIETUVA

Laisvę Pažinę —
Jungo Nevilksim!

Naujų Metų Viltys

Kalėdos ir Nauji 1943 Metai

(Lietuvos Pasiuntinybės
Spaudos žinios)

Lietuvos Atstovas, Igaliojtas Ministras, P. Žadeikis, ponai Lietuvos Konsulai ir Pasiuntinybės bendradarbiai siunčia Vokiečių okupacijoje kentantiems Lietuvos žmonėms, skaitlingiems Lietuvos tremtiniais Sibire, išbarstytiems po visą platų pasaulį Lietuvos piliečiams ir geriesiems Lietuvos draugams — Amerikos Lietuviams — nuoširdžius linkėjimus, kad ateinančių metų viltys įsikuntų, kad Amerikos tautos kilnus ryžtingumas apsisvainikuotų laimėjimais, ir kad mūsų brangiai Lietuvai vėl prašvistų laisvės saulutė.

Šios sezoninės šventės supuola su pasaulio karo įvykiais.

Didžiausios pasaulio galybės, imperialistinės Ašies valstybės: Vokietija, Japonija ir Italija iš vienos pusės, o iš antros pusės Amerika, Didžioji Britanija, Kinija ir Sovietų Sąjunga — noromis-nenoromis turėjo paaugti ramų kultūrinį gyvenimą karo dieviško Marso užgaidoms. Klaukus tornado pailietė ne tik didžiasias tautas bet ir mažas, ne tik šarvuotas milijonines armijas bet ir civilinius gyventojus, neišskiriant moterų ir vaikų. Tarytum visi vulkanai būtų atsivėrę ir savo naikino energija būtų apsupę visus kontinentus — tarytum vargų ir prakaito, skausmų ir ašarų pati gilioji jūra būtų išsiliejusi.

Kokie gi tos titaniškos kovos pame? — klausia žmonija. Koks ryšys mūsų laukia? — klausia paverptos mažosios tautos, jų tarpe Lietuva.

Tautų žymiausi autoritetai yra daug dėl tų dalykų galvoje ir yra daug jau pasisakę, nors ir negalutinai. Ašies valstybių karo tikslų sąrašė šale kovos su bolševizmu kyšo kuriamas naujų imperijų, paremtų ant rasinės nelygybės ir mažų tautų pavergimo. Laisvę mylinčių tautų fronte, kurį atstovauja Susijungusios Valstybės (United Nations), matome lyg neregėtą aušrą patekanti — matome pažadą naujos, teisingesnės, laimingesnės ir žmoniškesnės santvarkos, kurioje turės viešpatauti Keturiolai švės; santvarką kurią pramato Atlantic Charter — tas mažųjų tautų vilčių inkaras; santvarką kurioje neturėtų būti vietos jokios spalvos diktatoriams.

Prezidentas Roosevelt yra pareiškęs kad "mes laimėsime karą ir mes laimėsime taiką". O toji taika sulys Prezidento žodžių busianti tokia: kad "pergalė nereikš keršto bet reikš sudarymą tokios tarptautinės santvarkos kurioje Kristaus dvasia viešpataus žmonių ir tautų širdyse".

LIETUVA LAISVĘ MYLINČIŲ TAUTŲ FRONTE

Lietuva, dviejų invazijų nuteriota, priguli prie laisvę mylinčių šalių fronto; ji tai aktingai, tai pasingai bet nuolat priešinasi pavergėjams ir todėl užtarnautai tikisi kad karo pasekoje pilna politinė tautos nepriklausomybė bus atsteigta ir ji vėl įkvėps jos vaikus prie kurybinio darbo, užgydys žaizdas, sukurs gerovę, pražydins kultūrą. Nėra tai tik nauja, metinė svajonė. Lietuvos viltys kaip ir viltys jos kaimynų, einant Atlantiko Deklaracija, turės įsikuntį.

Lietuvos didieji kaimynai yra pasižadę nesiekti teritorinių priedų mažesnių tautų gyvybės sąskaiton. Sovietų

1940 metais deklaruota Lietuvos aneksija kaip priešinga Atlanto Charterio dvasiai savaimė atpuola, nes Lietuvių tauta nėra atsisakiusi nuo savo nepriklausomybės ir atsisakyti neketina. Taikos atėjimo pagreitiniui tuo tarpu visoms Susivienijusioms Valstybėms ir jų simpatikėms, kaip Lietuvai, tenka įtempti visas savo pajėgas.

Valstybės Sekretorius Cordell Hull Gruodžio 17 šitaip patarė visiems: "Centrinis ir pirminiausias rūpestis visų pritarusių Susivienijusių Valstybių tikslams, kad kaip atskiros ypatos taip ir žmonių grupės jungtų savo pastangas vieninteliui tikslui, kad Alijantų kariškos pastangos užsibaigtų laimėjimu".

Lietuviškas elementas Amerikoje vykdydamas savo Amerikonišką patriotinę pareigą tuo pačiu gelbsti ir Lietuvius tautai. Šia kryptimi eidami jei suauktų savo skaitlingų organizacijų atstovų konferenciją, kaip tai yra darę praeito karo metu, tai dar daugiau ir reikšmingiau patarnautų Dėdei Samui, o per tai ir Lietuvai ateinančiais Lietuvos nepriklausomybės 25 metų sukakties metais.

Šiuo tarpu mums Lietuviams aktualiausias reikalas yra Lietuvos tremtinių problema. Lengva suprasti kad jų padėtis yra nepakenčiama. Amerikos Raud. Kryžius be abejo tremtinius sušelpų Amerikos Lietuviams kooperuojant. Bet kadangi tuo tarpu vien tik pavadės tremtinių težinomos (ir tai ne visos), o jų išstėmimo adresų visai mažai turima tai didesnis organizuotas šalpos darbas vis dar negalimas.

Per pustrėčio meto Lietuvos okupacijos, Amerikos Lietuviai kaip giminingi ir tradiciniai draugingi Lietuvos geradariai yra parodę daug užuojautos, materialinės paramos ir susirūpinimo Lietuvos išlaisvinimu ir jos ateitimi. Visi šios rūšies veiksmai yra laisvos ir grynos širdies dovana Lietuvai. Ta dovana prie tobulesnės organizacijos atrodė galėtų būti padidinta laisva iniciatyva ir laisvai pasirinktais budais. Tačiau tai yra pačių geradarių rūpestis.

Už buvusią ar busimą Lietuvai moralinę ir materialinę paramą Lietuvos Pasiuntinybė Jums brangūs Amerikiečiai ir Jūs garbingai vyriausybė čia pakartoja savo nuoširdų ačiū.

IRGI APIE 'LITERADURNIUS'

Traukė į Maskvą, Dabar Giriasi "Kovoje" už Lietuvos Nepriklausomybę

P. Grigaitis laiko save mokymiausiu, doriausiu ir didžiausiu demokratu. Jei kas tu tituluojam ar jo draugams nepripažįsta jis perpykęs svaidosi smarkiausiais žodžiais. Štai ir dabar labai išsėdė p. V. Širvydo nuomone, pareikšta Dirvoje kad kairieji nesupranta tautinių ir kultūrinių reikalų. Širvydas trenkė kumstį į stalą ir atsiliepė žirkles. V. Širvydas žodį, o Naujienos dešimtį. Rašo apologiją ir panigrikas socialdemokratams.

Kas gi... pakėlė uodegą jeigu ne jis pats. Tuoj visi socialdemokratų nuopelnai išdėti nepriklausomai Lietuvai. Visur tik mes ir mes, kiti tai niekis... durniai. Dar 1896 m. socialdemokratai savo progromė (špyga) kišenėje rodydami įrašę reikalaujanti nepriklausomos demokratinės Lietuvos. Kitos partijos iš jų plagiatą padariusios, kartodamos tuos reikalavimus.

Tik skaitykime ir kitą socialistų istorijos lapą, rasime atvirkščiai. Kai 1917 metais Petrapilio Seime Lietuviai tikrai pareikalavo nepriklausomos Lietuvos, socialdemokratai pasipriešino. P. Purėnienė, p. Požėla ir kiti jų vadai apleidė salę, šukaudami: "Atsisakom nuo senojo svieto" ir protestuodami pasekė Kapsuko pėdomis Maskvos linkui.

Kai 1919 metais Kapsukas atsidūrė Vilniuje su Rusų bolševikų kompanija, tai tas pats Požėla, Inž. Bielskis, Vaclovas Biržiška ir kiti draugai Kapsukui tarnavo komisarais, kol nesusiptyko su juo ir nepaspruko į Kauną, į laisvąją Lietuvą, prieš kurios nepriklausomybę balsavo. Lietuviai, budami atlaidų, dovanojo ir pridėmė tuos sunus palaidunus. Bet šie neatsikratė bolševikiško raugo. Mokėdami plakti agitavimo liežuvius, įsiplakė per 1926 metų rinkimus į seimą, o įsiplakė pagrobė valdžią į savo rankas. Susidėję su socialistais liaudininkais, sudarė vyriausybę palaikomą seimo narių mažumos. Seime buvo 85 nariai, o socialistų tik 38. Vadinas, iš demokratijos padarė oligarkiją, demokratizmo kariikatūrą. Kai reikdavo koks įstatymas išleisti tai socialistai socialistai pažadais, pašnabždomis duodamais, pirkdavo balsus. Taip šeiminkaudami prėjo liepto galą: visas kraštas ėmė rugoti kad socialistai parceliuoja Lietuvą, siekia įve-

sti proletariato, tai yra, savo diktatūrą krašte. Kariai savanoriai, iškovojo nepriklausomą Lietuvą, nenorėjo prileisti kad ji būtų socialistų Lenkams, Rusams ar Vokiečiams nušėmininkauta, ir jų valdžiai, išmainiusiai demokratiją į okokratiją, įsakė eit namo. Pavardės karių, vadovavusių oklokratų valdžios nuvertimui rodod kad krikščionys demokratai tos "revoliucijos" priešakyje buvo. Tie kariai, Grigalūnas, Glovackis, Plekavičius, Skorupskis, Ladyga, artimai stovėjo su Ukinių Sąjunga, kr. dem. bloko partija.

Socialistai nusigandę paklausė ir visi atšėdėjo valdžios. Bet paskum, jos pagailę, išimamė kurstyti kareivius prieš seimo teisytai pastatytą tautinę valdžią. Teisingumo organų nutverti bedaromi nusikalstamą darbą, kurstytojai socialdemokratai, jų tarpe buvę seimo nariai, pabėgo nuo teismo užsienin, daugiausia Lenkijon. Ten, vadovaujami Plečkaicio, prie Lenkijos kareivinių mokesi granatų mėtyti, kad paskum, Lenkų padedami, galėtų atstatyti Lietuvoje "tikrą demokratiją".

Sis papildymas socialdemokratų istorijai butinai reikalingas.

Katilas ir puodas vienas kitą vainoja kad anas juodas. Grigaitis peikia Kapsuką kad jis kurstęs žmones 1905 metais daugyti monopolius. Tuo metu visa Suvalkija pasakojo kad ir p. Grigaitis, iš 1905 m. buvo skirtingai, dauguma mes šiandien esame pilnai pavalgę, šiltai apsilvę, turime šiltas pastoges ir užtikrintą rtytoje, bet mūsų gentis Lietuvoje kenčia neapsakomus vargus. — Gelbėkime savuosius per Lietuvai Vaduoti Sąjungą ir per kitas Lietuvai šelpiti organizacijas.

(Pasarga: Lietuviški komunistukai irgi turi savo aukų rinkimo skyrius, bet tos aukos kaip ir visi kiti jų darbai yra skiriamos Lietuvos šmeižimui ir darbams prieš Lietuvos laisvę. Vengkime jų kaip piktšasių.)

KO LAUKIA pokarinė taikos konferencija? Atlanto Charteris pripažįsta net mažoms tautos laisvę, bet premjeras Churchill kalba "We mean to hold our own". Praeito Liepos mėnesio Anglų-Rusų sutartis skamba šitaip: "Russia subscribes to the principle of 'not seeking territorial aggrandizement for themselves' and 'not interfering in the internal affairs of other states', bet Stalinas toliau kalba ir verčia Rooseveltą sutikti: "Russia demands that an exception should be specifically stated". Čia kalba apie Atlanto Charterį, "assuming her continued possession of the border states of Latvia, Estonia and Lithuania". Tai gi Rusija Pabaltijo valstybes tiesiog savinasi.

MANO kaimynas komunistukas, prieš suvirš metus ir pusę, atgal, su visu savo gentišku "abazu" šukavo prieš Amerikos valdžią, net tardamiesi ją ateityje nuverti. Protestavo prieš davimą Anglijai pagalbos ir gerėjosi Vokiečių pasisėkimais. Dabar šis komunistinis "abazėlis" tyli it pasmaugta žiurkė elastuose. Vargas žmogui be šalies ir tautos.

Roosevelt Pasveikino
Gen. Kai-Šeką

Prez. Roosevelt su Kinijos ambasadorium Tao Ming Wei, per kurį pasiuntė pasveikinimą Kinų vyriausiajam karo vadui, Generalisimo Čiang Kai-Šek.

MANO MINTYS

MIRDAMI, nei vienas nepalieka gamtoje skylės, mes tik paliekam savo nupelnčius gyvenimo laikotarpio darbus. Prakilnus, mielasirdystės darbai, ar tai jie būtų tautai ar artimui padaryti lieka sekančioms gentkartėmis gyvenimo pavyzdžiu ir žmonijos praeities istorija.

TIK TIE pažįsta kitų vargus ir nelaimės ir juos užjaučia kurie patys juos yra pergyvenę. Laimingas tas Lietuvis ateivis kuriam laimė buvo lemta, bet dauguma iš mūsų pažinome gyvenimo ir jo aplinkybių sroves — mes pažįstame ir su gilia širdgėla užjaučiame dabartinį Lietuvos vargą.

Lietuva ir Lietuviai šaukia si prie mūsų kuriems laimės buvo skirta apsigyventi šioje laisvoje šalyje, dauguma mes šiandien esame pilnai pavalgę, šiltai apsilvę, turime šiltas pastoges ir užtikrintą rtytoje, bet mūsų gentis Lietuvoje kenčia neapsakomus vargus. — Gelbėkime savuosius per Lietuvai Vaduoti Sąjungą ir per kitas Lietuvai šelpiti organizacijas.

(Pasarga: Lietuviški komunistukai irgi turi savo aukų rinkimo skyrius, bet tos aukos kaip ir visi kiti jų darbai yra skiriamos Lietuvos šmeižimui ir darbams prieš Lietuvos laisvę. Vengkime jų kaip piktšasių.)

KO LAUKIA pokarinė taikos konferencija? Atlanto Charteris pripažįsta net mažoms tautos laisvę, bet premjeras Churchill kalba "We mean to hold our own". Praeito Liepos mėnesio Anglų-Rusų sutartis skamba šitaip: "Russia subscribes to the principle of 'not seeking territorial aggrandizement for themselves' and 'not interfering in the internal affairs of other states', bet Stalinas toliau kalba ir verčia Rooseveltą sutikti: "Russia demands that an exception should be specifically stated". Čia kalba apie Atlanto Charterį, "assuming her continued possession of the border states of Latvia, Estonia and Lithuania". Tai gi Rusija Pabaltijo valstybes tiesiog savinasi.

MANO kaimynas komunistukas, prieš suvirš metus ir pusę, atgal, su visu savo gentišku "abazu" šukavo prieš Amerikos valdžią, net tardamiesi ją ateityje nuverti. Protestavo prieš davimą Anglijai pagalbos ir gerėjosi Vokiečių pasisėkimais. Dabar šis komunistinis "abazėlis" tyli it pasmaugta žiurkė elastuose. Vargas žmogui be šalies ir tautos.

P. D. B.

Duok žmogui šviesą — jis pats atras sau kelią. — kas platina Dirvą — tas platina apvėrią.

AUKOKIT IR LIETUVAI

Lietuvai Vaduoti Sąjungai Aukų Kuponas

LIETUVAI VADUOTI SAJUNGAI

6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

Siunčiu savo auką \$..... Narystės mokesį \$.....
paremdamas Lietuvai Vaduoti Sąjungą jos visose darbuose.

Vardas ir pavardė

Adresas

Miestas Valst.....

ŠI KUPONĄ SU SAVO AUKA PASIŪSKIT LVS. CENTRUI

Amerikos Lietuviai! Mūsų tautos reikalai šaukia daugiau aukų ir paramos iš jūsų! Kada tik išgalit, skirkit dolari-kitą ir savo senosios Tėvynės paramai — ji tik mūsų pastangomis bus atsteigta, niekas kitas apie ją nesirūpins!

Iškirpkit viršuje telpantį kuponą, prašykite savo vardą ir adresą ir kiek aukų siunčiant, ir stokit į eiles tų gerų patriotų kurio iki šiolei jau po keletą kartų yra aukavę LVS., net dideliame sumomis!

Adresuokit: LVS. CENTRAS, 6820 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

DETROITIEČIAI PIR- MIEJI ATSLIEPĖ

Smagi žinia atėjo iš Detroito — kad ten geri patriotai Lietuviai pirmutiniai stojo į pagalbą paremti Lietuvos Atstovybę Londone, kur Ministras B. K. Balutis, žinomas mūsų buvęs veikėjas, palaiko Lietuvos valstybės postą. Apie p. Balučio ir jo padėjėjų vargingą padėtį Dirvoje jau buvo minėta. Detroitiečiai sudėjo \$50 aukų asmeniškai ir ten gyvuojantis, Lietuvos Nepriklausomybės Gelbėjimo Komitetas iš savo kasos paskyrė \$100 — taigi viso \$150 paaukota tam butinam reikalui.

Detroitiečiai savo auką pasiunčia tiesiog į Londoną. Prieš trumpą laiką tokiems pat reikalams paskyrė ir pasiuntė \$500 iš savo išdo Lietuvos Tautinis Šelpimo Fondas (LNRF), ir dabar tariasi skirti žymesnę sumą Lietuvai Vaduoti Sąjungos centras.

Tuo budu, mūsų organizacijos rūpinasi ir dirba savo paskirtą darbą, reikia tik kad mūsų visuomenė pasirūpintų tas organizacijas paremti prisunčiant aukų.

Daugiau Aukų LVS. Veiklos Parėmimui

S. Bulota, iš New Philadelphia, Pa., prisuntė LVS. \$4.00
J. M. Saltenis, iš Chicago, Ill. 2.00
Juozas Židžiūnas, Cleveland, Ohio \$1.00

Gerbiami patriotai! Lietuvos reikalai šaukia į jus istiesę rankas — gelbėkit, padėkit juos palaikyti!

Europoje dar pasilaiko kelios Lietuvos Atstovybės, jos palaiko Nepriklausomos Lietuvos idėją. Neleiskim joms užsidaryti, nes tada mūsų tėvynės Lietuvos reikalai labai pasunkės. Aukokite Lietuvai Vaduoti Sąjungai paskiras sumas pavieniai ir skirkit Vasario 16-tos parengimų aukas į LNRF. Iždą. LVS. centras žino kuriam mūsų reikalui labiausia reikia ir skiria atitinkamas sumas.

•PER 24 metus nuo 1917 iki 1941, S. V. geležinkeliai apšvietė ir nenaudoja 25,190 mylių bėgių ir istiesė naujų bėgių tik 10,566 mylias.

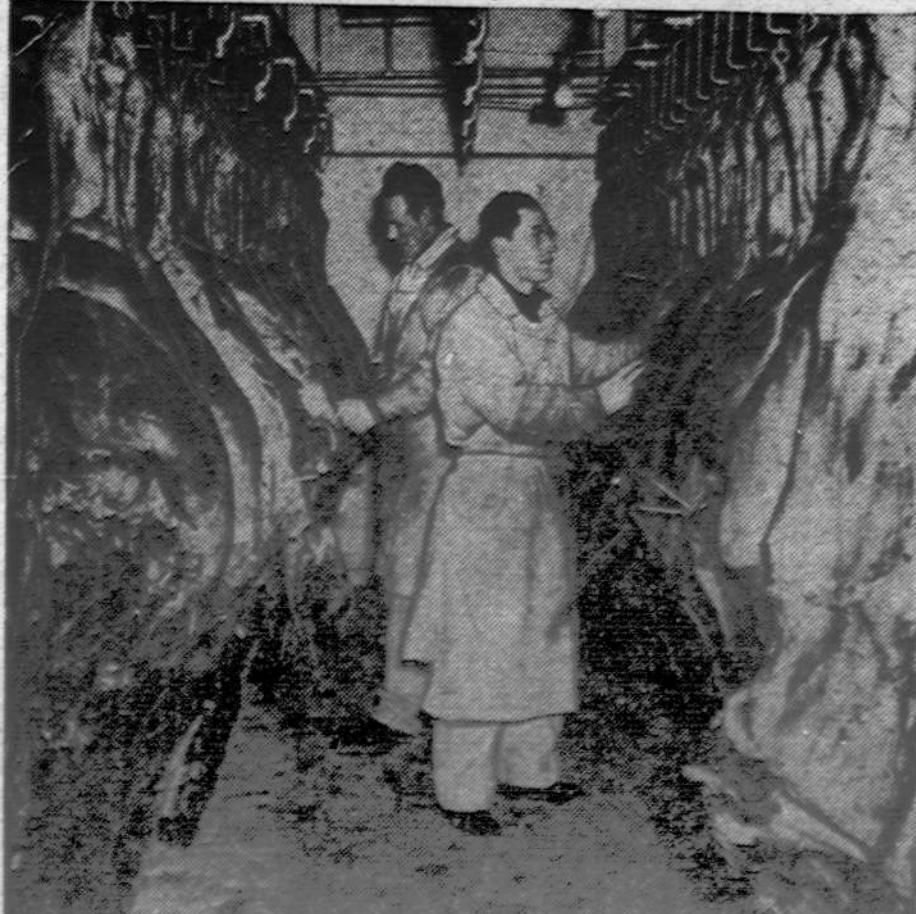
1943 Kalendoriai

(Vienas šių 1943 Kalendorių duodamas Dirvos skaitytojui Dovanų — prisunčiant DABAR užsivilkusią mokesį arba kas naujai užsirašys prenumeratą ir moksė \$2.00.)

Pažymėkit Kalendoriaus No. ir pridėkit 10c persiuntimui.

.....Jurgis Washingtonas ant Arklio
.....Betsy Ross — Siuva Pirmą Amerikos Vėliavą
.....Amerikos Karo Laivas ir Orlaiviai Palydovai
.....Keturi Amerikos Kareiviai Nešini Vėliavą
.....Mergina su Arkliu ir Šuniukais
.....Vaikutis Meškerioja, ir Šuo
.....Maža Mergaitė su Šunyčiu
.....Gražus Ukis prie Kalnų ir Upelio
.....Maža Mergaitė su Viščiukais
.....Žiemos Vaizdas — Vaziuoja Rogėse
.....Mazi Vaikučiai ir Voveraitės
.....Mergina Gėlynuose, su Šuniu
.....Gražus Miestelis prie Ežero
.....Mergaitė ir Berniukas prie Upelio Meškerioja
.....Upelis per Laukus ir Namas prie Tilto
.....Mergaitė ir Pankščiukai Bokštelyje
.....Meškeriojotas Įsibridęs Upelyje
.....U. S. Bomberis Ore ir Amerikos Vėliava
.....Keletas Gražuolių Merginų Skirtingose Pozose (vieną iš šių)
.....Angelas Sargas ir Vaikučiai Žaidžia
.....Sventoji Seima ir Balandžiai
.....Kristaus Širdies
.....Marijos Širdies
.....Kristus Išeina iš Grabo
.....Šv. Antanas ir Kudikėlis Jezus
.....Šv. Juozapas ir Jaunas Kristus
.....Kristus Alyvų Darže

Štai, net 30,000 Svarų Arklienos Mėsos!

Bostoniečiai, kurie niekados iki šiol nėra bandę valgyti arklieną, dabar gauna progą ją valgyti. Pirmas siuntinis 30,000 arklienos mėsos atvyko, ir visas miestas pradėjo kalbėti apie tai. Skonis į arklieną turi būti įpratintas, kaip ir į kitus valgius.

J. A. Urbonas

Dirvos Agentas Dayton
1202 Lamar St. Dayton, O.

DIRVA

6820 Superior Ave.

Cleveland, Ohio

Dienos Klausimais

Redaktorius — K. S. KARPIUS — Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

NAUJI METAI — 1943 metai — DIDELI metai mūsų tautos moderninėje istorijoje!

- 25 metai nuo paskelbimo Lietuvos Nepriklausomybės Vilniuje — Vasario 16.
- 50 metų nuo žiaurios Kražių Skerdynės, kur Rusai maldino Lietuvius tikinčiuosius.
- 60 metų nuo pradėjimo leisti mūsų tautinio atgimimo žadintojos Aušros.
- 80 metų nuo panaikinimo Lietuvoje baudžiavos.
- 80 metų nuo uždraudimo Lietuvoje mūsų spaudos.
- 85 metai nuo gimimo Dr. Vinco Kudirkos, rašytojo, Lietuvos Himno autoriaus ir kompozitoriaus.
- 150 metų nuo gimimo Lietuvos istoriko ir rašytojo Simano Daukanto, kuris daug prisidėjo prie atbūdinimo mūsų tautos.

Ilgose Lietuvos istorijoje 1943 metais sueina ir eilės kitų žymių įvykių sukaktuvės, tačiau jos suminėti užimtų per daug vietos. Moderninėje istorijoje, gimė, dirbo ir mirė eilė kitų mūsų tautos žymių žmonių, ir jų suminėjimui reikėtų dikčiai vietos.

Viršuje pažymėtos sukaktuvės turi savo paskiras svarbas ir reikšmes.

Ižengdami į naujus metus susiduriame su dideliais darbais ir įvykiais kurie mūsų laukia — ir mūsų naujosios tėvynės Amerikos, ir mūsų gimtinio krašto Lietuvos gyvenime.

Šioje šalyje mes radome — kaip tas bibliškas Juozapas Egipte — gausybės ir pertekliaus gyvenimą, kad galėtume kiekvienoje nelaimėje — kaip Jokubo sunai per Juozapo priverstiną patekimą Egiptan — pagelbėti savo broliams likusiems mūsų gimtiniame krašte, kada ten siaučia karas, vargas ir badas.

Ir dabar, gyvendami čia, mes turime tas pačias progas, dirbdami už Amerikos laimėjimą karo, pasitarnauti savo senajai tėvynei išnaudo — visada turėdami mintyje kad Amerikos laimėjimas bus laimėjimu ir Lietuvai.

Šiais metais matysime gal žymiausios Amerikos padedamas pastangas pasiroditi priešą pergalei, kam turėsime ir mes daug daugiau pasiaukoti negu tikėjome: daug ko turėsime išsidėti savo asmeninei gerovei; sunkiau turėsime dirbti ir daugiau prisidėti prie karo finansavimų — nes mes turim karą laimėti, kito pasirinkimo būti negali.

Ar mes nuoširdžiai norime kad mūsų senoji tėvyne Lietuva vėl atsistotų ant kojų, laisva ir laiminga?

Tas klausimas pravartu pagvilinti, kada kiekviena priartinanti diena priartina karo pabaigą — nors karas baigsis už meto, už dviejų ar net už trijų.

Suskaldyta mūsų išeivija. Klatingi nekurių mūsų srovį vadai dirba ne už Lietuvos ateitį, bet savo asmeninei naudai, savo sroviniui grobiui, nors tuo darbu užkerta sau visus kelius prie to grobio prieiti (atsiegti Nepriklausomą Lietuvą).

Mūsų stipriausia srovė, katalikai, per savo negudrius (ar klatingus) vadus susiplakė su didžiausiais iki šiol žinomais tikėjimo, bažnyčios ir kunigų priešais socialistais, ir iš savo tos didelės „meilės“ laukia užgemant kokio tai vaisiaus — vaisiaus kuris, pranašaujame, bus niekingiausias, gėdingiausias ir kenksmingiausias ką mūsų tauta turėjo! Didžiausi tautos judosiai praeityje nesulysys savo darbais su tuo „išgama“ kokis bus pranokėjas tos katalikų-socialistų bičiulystės mūsų šiandieniniame gyvenime — jeigu ta bičiulystė nenutrūks!

Zinant tai, visiems likusiems patriotams Lietuviams — doriems kunigams, rimtiems katalikų veikėjams ir prakliniai katalikų visuomenei, kuri nesidavė dar suklaidinti tiems savo vadams ką susigėbiavę su socialistais laukia gimstant mūsų tautai pražutingo aitaro, — reikia stoti į tikrą, rimtą Lietuvišką darbą su tautininkais ir savo padoriais vadais, nes tik šie rimtai žiuri į Lietuvos ateitį, tik šie neša mūsų tautos garbingą vėliavą, tik šie atsteigs Lietuvą laisvą nuo Lenkų, Vokiečių ir Rusų!

Katalikų spaudos ir jų klatingų vadų sutartinė su komunistais dergti tautininkų vadus, išvien su socialistais klaidžiojimas įveskanti kam Lietuvą ir savo tautą parduoti turi atidaryti mūsų visuomenei akis dabar — ir dabar tuojau, iki jų „meilės vaisius“ dar neužgimė!

•AMERIKOS biznierių nenurimsta dabar negalėdami iš žmonių išgauti pinigų už tokius dalykus kaip automobiliai, pianai, refrigeratoriai ir kitus, kuriuos valdžia uždraudė daryti, karo laikotarpiu. Štai pagaminę planą, kurį siūlo valdžiai užtvirtinti. Tas planas toks: Jūs galėsite dabar pirkti tam tikrus sertifikatus, už kuriuos, kaip tik karas baigsis, galėsite gauti automobilį ar ką kitą, ką dabar numatote norėsite įsigyti tuo po karo. Šiuo būdu, tie kurie būtų galėję gauti iš jūsų pinigų už automobilius ir kitus brangius padarus, jeigu jie nebūtų buvę sulaukta išdirbti, dabar tuos pinigus vistik gaus — nes daugybė rasis kurie negalės palaikyti pinigų kišenių (ar banke, ar karo bondus pirkti), norės kam nors juos atiduoti. Mat, žmogus uždirbdamas daug pinigų neiškenčia jų neleidęs.

•GILIAUSIAS prisnigimas koks kada buvo užkordotas vieno sezono bėgyje Suv. Valstijose, buvo Kalifornijoje, Tamaracke srityje, kuomet nupuošė 844 colių gylio sniego 1906-07 metų žiemą.

KAS KĄ RAŠO (Spaudoje Pasidairius) Rašo Vyt. Širvydas.

Albanija ir Lietuva

Amerikos Valstybės Sekretorius Hull aną dieną paskelbė Albanijos ateities svarbų raštą, kuriame pareiškė: „Jiega užkariautų žemių nepripažinti tvirtai nustatytos politikos prilaikydama, Amerikos vyriausybė niekada Albanijos pripažinimo Italijon nepripažino. Trečias Atlanto Čarterio principas skelbia: 'Visoms tautoms pripažinti teisę pasirinkti valdžią po kuria nori gyventi; suvereninės teisės ir savės valdymas privalo būti sugrąžinta tautoms, jiega to netekusioms'. Tokiu būdu, šiame principo glūdi ir laisvos Albanijos atsteigimas“.

Kaip tai būtų malonu susilaukti iš Maskvos vadų panašaus tvirto ir aiškaus pasisakymo Lietuvos, Latvijos ir Estijos klausimu! Pabaltijo valstybės, kaip žinoma, savo suvereninių teisių ir savės valdymo neteko panašiu nuogos jiegos spaudimu, kaip Albanija neteko savo laisvės. Jei Albanijai laisvė patikrinta, tikimės ji bus patikrinta ir Lietuvai.

Galima kad mes per mažai (beveik visai nieko) nerašom Angliška kalba tuo klausimu. Pasikalbame tarp savės Lietuviškai, bet į platesnį pasaulį savo minčių ir troškimų neišnešame. Gali būti, New Yorke naujai įsikūręs Pabaltijo valstybių Kooperavimo ir Studijų Komitetas bus gyvensnis.

BROOKLYNO Vienybės korespondentas paaiškina kodėl iš milijono Amerikos Lietuvių tik 900 komunistai. Sako, „Lietuviai, mat, ne Ispaniškas builius, kurį raudona skara jaundintų.“

NAKTINĖ PERŽVALGA (Margalio eilės)

Ant kranto Dubysos nuo seno
Yr' krumais apaugus piliis,
Ten mus milžinai sąruvoti
Vis renkas kai gieda gaidys.

Išeina galiunas su taure,
Jos suskamba garsas skardžiai;
Ir kelias raitoriai barzdžiai,
Ir žirgus balnoja skubiai.

Išeina drąsus kunigaikštis —
Jį mintis apniaukė gili;
Sidabro jo ragas sugriauzdžia,
Jį girdi karžygiai toli.

Iš tolimos žemės Mozurų,
Nuo senos baltosios Maskvos,
Nuo Naugardo, Pskovo, Malburgo
Supuola ant duotos žinios.

Suskaito visus kunigaikštis,
Peržiuri kiekvieną rimtai;
Kariuomenės žvengia risciokai,
Ir skamb' išmėginti ginklai.

Peržvelgęs į rytus ir pietus,
Numoja nenoromis ranka
Ir taria: „Jei mus tiek yra
Tai priešų galybė menka“.

Ir vėl jis sugryžta į pilį,
Vėl karžygių skirstos būriai,
Ir Nemunui bangos Dubysos
Tą nuneša žinią tyliai.

Ant kranto Dubysos nuo seno
Yr' krumais apaugus piliis;
Ten mus milžinai apsarvuoti
Vis renkas kai gieda gaidys.

Po Karo Išsirinksite Valdžias

Amerikos Valstybės Sekretorius Cordell Hull aną dieną pareiškė sveiką politinę mintį, kurią pravartu ir besiginčijantiems Lietuviams turėti. Jis tą mintį talkė Prancuzams ir sakė: „Mums reikia visa pagalba kokią tik galima gauti“. Tokių būdu, sako, visi už Susivienijusių Valstybių reikalą kovoją asmenys, grupės ar tautos privalančios siekti vienybės vyriausiam tikslui — nugalėti priešą. Po karo, trečias Atlanto Čarterio principas laiduoja kiekvienai tautai progą išsirinkti tokius vadus ir tokią valdžią kokią jai patiks.

Prancuzai, kaip žinoma, ginčijosi dėl Darlan'o, kuriam prikišta „fašizmas“ ir „pronaizizmas“. Lietuviai ginčus veda dėl Prezidento A. Smetonos, kuriam tie patys dalykai prikišami. Priekaištų teisingumą ir neteisingumą nuošalėje paliekant, pritaikinkime čia p. Hull mintį: visi kurie už Susivienijusių Valstybių reikalą kovoją privalo bendrinti pajėgas nugalėti bendrąjį priešą. Po karo, kiekviena tauta išsirinks tokią valdžią ir vadus kokius norės. Prancuzai, aišku, nori atsikratyti nazių okupacijos. Lietuviai taip pat, nori šitos piktos okupacijos atsikratyti, bet sykiu nori užtikrinimo kad ir Rusų okupacija nepasikartos. Lietuviai nori tiek pat laisvai gyventi kaip gyvena Amerikonai.

Bet nedirba už bendrų svetimų pavojų pašalinimą, o tik tarp savės tautos už mažus niekus.

MUSU sumaskolėję Lietuviai įdomiai galvoja. Vienas jų Chicagoje rašo: „Naivūs tie buvę Lietuvos valdovai, maną vėl Lietuvos žmonėms ant sprando užkopti“. Kadangi Lietuvos valdovai buvo Lietuvos žmonės, kol juos šalin pastumė, pirma, Sovietų okupacija, o po to, Vokiečių, tai koks čia gali būti „naivumas“ trokšti savo krašto ir likimo valdovais būti? Naivus tik sumaskolėjęs Lietuvis, kišantis savo sprandą svetimam užkopti.

JUOZAS O. ŠIRVYDAS

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

LIET. SOCIALISTŲ SĄJUNGOS ĮKUREJAS. PAMETA SOCIALISTUS IR TAMPA UOLUS TAUTININKAS

Bet Amerikos Lietuviai neturėjo organizacijos kovai už Lietuvos laisvę vesti. Susivienijimo kūrėjai (Šliupas, Burba, Žilius) manė, SLA bus tokia organizacija. Tiesa, ji nemaža politinio darbo padarė, protestuodama prieš Rusų vyriausybės žiaurumus ir juos keldama aikštėn pasaulio akyse (Kražių Skerdynė, Paryžiaus Paroda, Grafo Lelyvos knyga). Bet Susivienijimas buvo tik ką pergyvenęs ideologinį susiskaldymą: „tautietčiai“ atsiskyrė nuo katalikų. SLA prezidento Jono Tareilos vadovaujamas SLA daugiau rūpinosi save nariais sustiprinti (katalikai visus pinigus ir knygyną pagrobė), negu Lietuvos reikalais. M. Paltanavičiaus vadovaujama Tėvynės Mylėtojų Draugija tik ką buvo atsikrėmus savo pirmojo krizio ir rūpinosi sustiprinti bei knygas leisti. Politiniai šūkliai, tokio būdu, abi šios Amerikos Lietuvių organizacijos mažai jaudino.

I Lietuvos Socialdemokratų partijos (Janulaičio, Kairio, Domaševičiaus) gyvą propagandinę veiklą nusizūrėję, tų socialdemokratų raginami, Šliupas ir Širvydas pradėjo rūpintis suorganizuoti Lietuvių Socialistų Susivienijimą, apie ką Šliupas dar 1899 metais svajojo. To Susivienijimo tikslas, pasak Širvydo, privalėjo būti: „Šiose svarbiose apylostose turėti savo veiklos pamatus ir mūsų liaudies žingsnius vairuoti, busimais draugijai (visuomenės santvarkai) laiminant naudingus narius, kad po revoliucijos įžengtume į naują, laisvės, lygybės ir brolybės gaidynę“.

Organizuotą Lietuviams socialistinį sąjudį kiek pirmiau (1896-1898) Amerikos Lietuviams bandė sudaryti Robertas Kuncmonas, Mintaujos gimnazijos auklėtinis. Jis Shenandoah'ryje leido laikraštį Darbininkas (daugiausia A. Lalic, vėliau paskilbusio žodynų autoriaus, padedamas). Kuncmonas laikėsi Amerikos Socialist Labor partijos, ir įkūrė penkis tos partijos Lietuviškus skyrius. Vienas (Allegheny, Pa.) turėjo net savo kambarius ir didoką, \$200 vertės knygyną. Bet Kuncmono sąjudis neturėjo jokios Lietuviškos tautinės sąmonės ir Lietuvos laisvės reikalų nesvarstė. Jis sunyko. Socialistų idejas (kiek jie jas suprato) propagavo V. Karalius Baltimorėje savo leidiniuose, J. Laukys, J. Naujokas ir K. Rutkus. Dr. Šliupas 1900 metais atspaudė 3,000 egz. Amerikos Socialistų partijos programą. Visas tas darbas organizuoto socialistinio kuno tačiau nesukūrė. Kada kilo sumanymas Lietuvos laisvę apginti Tarptautiniuose Socialistų suvažiavimuose, pasirodė, nėra nuo ko delegatų siūsti. Amerikos Lietuviai sumetė daugiau \$200 delegato kelionei į Nederlandą (Holandiją), bet, pasirodė, delegatas (Dr. J. Šliupas) neturi nuo ko mandato gauti.

Tokių būdu, Panemunėlio žvaigždės įkūrėjai Širvydai teko proga vėl pavartoti savo organizatyvius gabumus ir sukurti organizaciją, kuriai pradžioje norėta duoti du tikslus: tautinį ir tarptautinį (Lietuvos laisvę ir socializmą). Darbą pradėjus, Širvydai pavyko per pusmetį suleisti 18-ką socialistinių kuopų. Čia jam padėjo po kolonijas važinėjęs K. Rutkus ir Dr. Šliupo kiek anksčiau įkurto Laisvamanių Susivienijimo kuopos. Šio Susivienijimo nariai gaudavo kaip organą Janulaičio-Lizdeikos redaguojamą socialistinį Darbininkų Balsą. Tokiu būdu buvo paruošta dirva, ir pirmame Lietuvių Socialistų partijos suvažiavime, Newark, N. J., Jonas Naujokas teisingai tvirtino: „Laisvamaniai daugiau socializmo rūpinasi negu socialistai“. Partija pirmame suvažiavime turėjo 23 kuopas ir 185 narius.

Sunku pasakyti kuriuo keliu Lietuvių Socialistų partija (1907 metais pasivadinus Sąjunga, arba sutrumpintai LSS) būtų nuėjus jei pat pirmasis susiorganizavimo metais tarp Šliupo ir Širvydo nebūtų įvykęs aukščiau aprašytas ginčas dėl revoliucijai skiriamų aukų padalinimo. Šliupas iš socialistų pasitraukė ir sąjudis neteko gėlaus, universiteto mokslus baigusio vado. Neteko ir stipraus tautininko. Pasilikęs Širvydas Socialistų Sąjungą išauklėjo į 60 kuopų ir 966 narius, bet, taip pat, buvo priverstas iš jos pasitraukti, kaltindamas „draugų“ intrigas. Dar kelėtą metų simpatizingai socialistų sąjudžiui nusiteikdamas (1907-1912), Širvydas, kaip Šliupas, visai jį metė, kaip atirai prieštartinį ir Lietuviams nenaudingą. Šliupas ir Širvydas teisingai nujautė: socialistų sąjudis daug žalos padarė kovoję už Lietuvos laisvę, o jo komunistinė dalis

šiandien garbina jungą, prieš kurį visi sąmoningi Lietuviai ir geriausi tautos sunai kovoją!

Sąjungos sustiprinimo darbą (1905-1907) Širvydas dirbo skurdžiose sąlygose: netinkamame bute ir nelaiku išmokama alga. Vėliau nusišoves Stirbis būdingai Širvydo darbą karikaturoje „Apšvietos Fabrikai“ Dilegėlėse nuvaizdavo. Piešinio viršuje vaizduojama Olsausko Lietuvos redakcija: redaktorius Šernas stovi, cigara ruko, kišenėje \$25 alga, ir žiuri kaip trys, po \$16.50 savaitėje gauną, zeceriai žirkėmis iš Lietuvos laikraščių medžiagą karposi. Piešinio apačioje vaizduojama socialistų Kovos redakcija: redaktorius Širvydas sėdi susikuprinęs, kišenėje \$12.50 alga, ir skubiai plunksna rašo medžiagą, kurios du po \$9 savaitėje gauną rinkėjai godžiai laukia. Tų skurdžių sąlygų nežiūrėdamas, partijos narių aukomis padedamas, Širvydas įkurtą LSS organą Kovą pajiegia dvigubai padidinti.

Iš Kovos redakcijos vėl Vienybės Lietuvninkų redaktorius suolan 1907 metais grįždamas, Širvydas atsinešė vieną pamoką: jis patyrė kad didžiausią kliūtį Amerikos Lietuvy kelyje į moderninę apšvietą ir technikos gaidynę yra pagrindinės apšvietos stoka. Amerikos imigracijos statistika skelbė kad veik pusė Amerikonų įleidžiamų Lietuvių imigrantų yra beraščiai, o didžioji likusių dauguma mažamoksliai. Vidurinės mokyklos lankusius buvo galima pirštais suskaičiuoti, o universitetą baigusieji buvo retenybė. Lietuvai reikėjo laisvės ir mokyklų, Amerikos Lietuviams — apšvietos. Šitos pamokos vedinas, Širvydas grindė visą tolesnį savo veikimą, tuo pačiu sykiu visur ir visai Vienybėje Lietuvninkų pabrėždamas kad Amerikos Lietuvy visuomenė didelė, pažangi, susipratus ir galinti visus kultūrinius darbus tiek gerai kaip kitos tautos dirbti. Jis savo brolius mokyti, raginti mokyti ir šildyti jų sąvygarbą, už kiekvieną pasijudimą paskelbdamas, patį dūmus, veikė ju ir visuomenės darbininku. Tokiu būdu jis prie Vienybės Lietuvninkų sutraukė geroką būrį energingo jaunimo, korespondentų, straipsnių rašytojų: P. Norkų, J. Sekį, J. Baroną, J. Liutą, M. Stakėną, K. Baltruną, A. Daniuną, P. P. Jara, J. Šliuburį, S. Rodavičių, A. Linkų, K. Augustinavičių, J. K. Milių ir daug kitų. Lietuvoje jis gavo Kazį Puidą, Igną Sejinį ir A. Rimką. Ragindamas kitus lavintis, Širvydas neapleido ir savęs: jis lankė paskaitų kursus Brooklyno Mokslo ir Meno Akademijoje. „Kiekviena išklaudyta paskaita man atidaro naują gaidynę“, jis pasakodavo. Tokiu būdu, slapyvardžiu Vargomatis parašomi jo redakciniai ir kiti straipsniai susilaukė pagyros B. K. Balučio ir daugelio kitų Amerikos Lietuvy inteligentų.

(Bus daugiau)

•TAKSAI už tabaką šioje šalyje pakilo nuo \$579,800,000 1939 metais iki \$780,000,000 1942 metais.

•DARŽOVĖS verdamos arba kepamos su žievelėmis išlaiko savyje didumą savo maistingų vertybų.

•GIRIOS Kanadoje, kaip apskaičiuota, užima 600 milijonų akrų plotą.

•VISAME pasaulyje yra suvirš 2000 įvairių skirtingų rūšių gyvųjų.

•BRAZILIA tapo nepriklausoma nuo Portugalijos Rugsėjo 7, 1822 metais.

•AMERIKOS valstijų sostinės nėra dideli miestai: paveikdan, yra 28 sostinės kurių gyventojų skaičius siekia tarp 10,000 ir 100,000.

•SUVIRŠ du trečdaliai viso pasaulio vario išteklius gaunama Suv. Valstijose.

VALGIŲ GAMINIMAS ir Namų Prižiūrėjimas

KAINA TIK \$1.00.

Didelė, 170 puslapių knyga nurodanti kaip gaminti visokius valgius: sudėta daugybė receptų ir paaiškinimų kaip paruošti valgius nuo paprasčiausių iki puošniausių pokilių. Visoki kepeniai, pyragai, virti ir kepti valgiai, mėsos, ir tt. Kuri šeimininkė turi rūpintis ir vargo su gamimu valgių, privalo įsigyti šią naudingą knygą. — KAINA \$1.

Reikalaukit „Dirvoje“

6820 Superior Avenue Cleveland, Ohio

VIETINĖS ŽINIOS

VELIONIS JURGIS BARMUS

Velionis Jurgis Barmus buvo tikrai geros širdies žmogus ne tik savo šeimai bet ir kitiems.

Jurgis Barmus kaip Lietuvis lošė žymią rolę Amerikoniškoje politikoje ir laike depresijos pagelbėjo daugeliui Lietuvių. Jurgis Barmus buvo Republikonų partijos, bet rimtas ir toleravo kitų politines pažiūras. Jis sakydavo, "Būk kuo nori, bet kaip reikala prisiėma kam pagelbėti tai nežiūrėk koks jis ar ji yra, bi tik Lietuvis".

Barmus, gimęs ir augęs čia Amerikoje, nors Lietuviškai ne taip gerai kalbėjo, bet dvasioje buvo tikras Lietuvis, mylėjo ir gerbė savo tautą ir Lietuvius ir jiems atiduodavo kreditą kur tik galėjo. Jis Lietuviškame veikime ir Lietuvių politikose nesimaišė, bet miesto valdininkai jį gerbė ir žinojo kaip gėrą Lietuvį. Kur jis ėjo visur vadinosi Lietuviu.

Jurgis Barmus, gaila, mirė turėdamas tik 44 metus amžiaus, perjaunas skritis su šiuo pasauliu. Jis užsiminėjo pardavimu alaus ir saldžių gėrimų.

Kiek yra žinoma jis buvo vienatinis politikos darbuotojas kuris sau politiško darbo niekad neįsiekė, užtai jam sekėsi kitiems Lietuviams pagelbėti. Jis budavo sako, "Man nereikia jūsų pagalbos, bet aš reikalauju darbų savo Republikonų klubo nariams". Miesto politikieriai girdėdami tokius pareiškimus negalėjo atsakyti, ir todėl Lietuviai daug vietų gavo laike depresijos. Nekurie Lietuviai, ypačiai dirbtuvių darbininkai, Jurgio nesuprato, kiti per daug vienpusiškai žiūrėjo, "Jei jis ne mano pažiuurų tai jis negeras".

Bet kiek sykių Lietuvis kandidatavo Jurgis vis ne tik tarp Lietuviu ragino už jį balsuoti, bet ir tarp savo draugų kitausių. Jurgis nepaisydavo ar jis Demokratas ar kitos partijos, bi tik Lietuvis.

Velionis paliko žmoną, keturias dukteris ir sūnų, kuris tarnauja kariuomenėje. Išėkis ramiai, o mes tavęs ilgai nepamiršim, nes palikai daug draugų.

Jonas Brazauskas.

•TRAFIKO nelaimėse užmuštų skaičius su Kalėdų diena Clevelande pasiekė 120 — pernai buvo 138 užmuštų iki Kalėdų.

Gruodžio 27 žuvo dar trys ir mirčių trafike iki šios savaitės pradžios buvo 123. Pernai — 140.

Visoje šalyje Kalėdų švenčių metų šymet automobilių nelaimėse žuvo 114 asmenų; pernai žuvusių skaičius siekė 394.

BALSAVIMO PASEKMĖS

Gruodžio 22 balsavime už miesto ir apskrities taksų priedus balsavimuose dalyvavo tik 51,000 piliečių. Tas parodo kiek žmonės įdomėjosi klausimu kuris liečia apkrovimą jų taksais.

Apskrities levy priimta — už ją balsavo 35,288, prieš — 16,222.

Miesto levy neperėjo, nes, negavo 65 nuos. reikalingo balsų skaičiaus. Už balsavo 25,061, prieš — 15,428.

Mayoras Lausche kreipiasi į miesto tarybą numažinti policininkams ir ugniagesiams algas, kurias neseniai miesto taryba nubalsavo pakelti.

Mokyklų tarnautojams, mokytojoms ir mokyklų vedėjams mokyklų taryba nutarė padidinti mokestis bendroje sumoje \$320,000 metuose, pradėdant Rugp. mėnesį, ateinantį rudėnį.

•1940 metais šioje šalyje gyventojai sunaudojo sviesto bendrai imant po 17½ svarų nuo galvos.

WINE SHOPPE

VYNAL, ŠAMPANAS,
Importuoti ir Vietiniai
VERMOUTHS, GINGER ALE
ALUS ir MAISTYMAI
10204 Superior Avenue
GARf. 8363 W. H. Treach, Prop.
Cleveland (59)

DIRVA — VIENATINIS
CLEVELANDO IR OHIO
LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Visiems savo draugams ir klientams dėkojame už prielankumą mums praėityje, ir šia proga linkime

Laimingų Naujų Metų!

A. S. BORT, Fotografas

East Seventy Ninth
Studios

1197 EAST 79TH ST. CLEVELAND, O.

Visiems Savo draugams ir rėmėjams linkiu

Laimingų Naujų Metų!

PAT'S TAVERN

1385 EAST 65th STREET

Petronėlė Jonilienė, Savininkė

Visiems mūsų Lietuviams draugams ir rėmėjams linkime

Laimingų Naujų Metų!

HELD'S FURNITURE

6900 SUPERIOR AVE.

Priešais Lietuvų Salę

Visiems mūsų draugams ir pažystamiems linkime

Laimingų Naujų Metų!

THE WHITE HOUSE

1156 EAST 71st STREET

Lietuviška Užeiga

Juozas Vaitkevičius, Sav.

Sveikinimai ir Geriausi Linkėjimai šventėse

Laimingų Naujų Metų!

SUPERIOR-RUSSELL INN

6824 SUPERIOR AVENUE

Lietuviai Savininkai.

Skersai nuo Lietuvų Salės.

Geriausio linkėjimai sulaukus

Laimingų Naujų Metų!

PORTAGE MARKET CO., INC.

7040 Wade Park Ave.

ENdicott 0144

7018 Superior Avenue

ENdicott 2075

Geriausio švenčių Linkėjimai!

Dėkojame jums už paramą praėityje, ir linkime visiems

BELSKIS' FOOD MARKET

8101 PULASKI AVENUE

ENdicott 1435

A MERRY CHRISTMAS
AND
A PROSPEROUS NEW YEAR

BUY WAR BONDS

Sveikinimai ir Geriausi Linkėjimai Lietuviams

Laimingų Naujų Metų!

THE LITHUANIAN
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6712 Superior Ave.

Cleveland

Geriausio linkėjimai sulaukus

Laimingų Naujų Metų!

JONAS T. DERIGHTER

State Representative

Cleveland, Ohio

Sveikinimai ir Geriausi Linkėjimai šventėse

Laimingų Naujų Metų!

DR. VITKUS

Sveikinimai ir Geriausi Linkėjimai šventėse

P. P. IR BERNARD MULIOLIS

6606 Superior Avenue

Sveikinimai ir Geriausi Linkėjimai šventėse

DR. S. T. THOMAS-TAMOŠAITIS

6902 Superior Avenue

DR. A. J. KAZLAUCKAS

6902 Superior Avenue

Visiems mūsų draugams ir pažystamiems linkime

Laimingų Naujų Metų!

I. J. SAMAS - JEWELER

6704 SUPERIOR AVE.

HEnd. 5879

DĖKOJAME biznieriems ir profesionalams už rėmimą Dirvos, ir prašome visų Clevelandiečių Lietuviu remti tuos kurie remia mus!

Geriausio linkėjimai sulaukus

Laimingų Naujų Metų!

Congressman

FRANCES P. BOLTON

Geriausio švenčių Linkėjimai!

LINKIME VISOMS MUSŲ KLIENTEMS

Laimingų Naujų Metų!

SUPERIOR BEAUTY SHOPPE

Matilda Smith, Sav.

7013 SUPERIOR AVE.

Laimingų Naujų Metų!

Užkvičiu draugus ir pažystamus pasizmonėti.

STONIS TAVERN

584 EUCLID AVENUE
Ant U. S. Route 20.

WICKLIFFE, OHIO
Kazys Stonis, Savininkas.

Laimingų Naujų Metų!

Geriausio linkėjimai sulaukus

FELIX GAIŽUTIS

Lietuviška Užeiga

7920 ST. CLAIR AVE.

Visiems mūsų draugams ir pažystamiems linkime

Laimingų Naujų Metų!

JUOZAS IR ONA BLAŠKEVIČIAI

Standard Food Market

854 EAST 185th STREET

Sveikinimai ir Geriausi Linkėjimai šventėse

PAUL'S TAVERN

Geras alus, degtinė. Pasitikit 1943 metus čia.
6528 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1904

Povilas Kubilius, Sav.

Geriausio švenčių Linkėjimai!

VAC. ir MARIJONA GECEVIČIAI

Valgomų Daiktų Parduotuvė

1202 EAST 79th STREET

Geriausio švenčių Linkėjimai!

LITHUANIAN VILLAGE

"Lietuviškas Kaimelis" Užeiga

1427 EAST 66th ST.

K. Nekrošius, Sav.

GERIAUSIO LINKĖJIMAI NUO KAIMYNŲ
IS LORAIN, OHIO

Laimingų Naujų Metų!

BROWN DERBY NIGHT CLUB

1420 Broadway

LORAIN, OHIO

Telef. 3049

Lietuviška Užeiga.

L. Danevičienė, Sav.

LIETUVOS PREZIDENTO A. SMETONOS APSILANKYMAS PHILADELPHIJOJE

Ką Padarė Rimtas Kelių Pasišventusių Asmenų Pasiųžimas

Rašo Z. JANKAUSKAS.

Rašytojui šių žinių, dėl kasdieninio šiuo laiku darbo neteko imti dalyvumo nei darbe nei pareigime sąsąjyje su atsilankymu mūsų mieste garbingo svečio, Lietuvos Prezidento Antano Smetonos. Tačiau tas nėra tiek svarbu. Svarbu tai kad pas mus atsirado kitų ryžtingų Lietuvių kurie sumanė, dirbo ir atliko nepaprastai naudingą darbą taip šiam kraštui kaip ir Lietuvai. Jiems priklauso visas kreditas. Kas jie tokie, skaitytojas susipažins bent su jų vardais ir pavardėmis pabaigoje šio pranešimo.

Mūsų miesto pasekmės tegul būna pavyzdžiu ir pamoka kitų kolonijų Lietuviams plačioje Amerikoje. Sakau, PAMOKA, nes kaip kitur taip ir pas mus buta ligiųjų veikėjų kurie buvo nusistatę griežtai prieš Lietuvos Prezidentą ir jo atsilankymą. Jei būtų paklausta tokių asmenų argumentų, ant tiek Amerikos karo reikalas, Raudonojo Kryžiaus ir Lietuvos reikalai būtų nukentėję, kaip skaitytojas pamatys žemiau iš surinktų pinigų pažymėjimo.

Ne tik aukos bet ir Lietuvių vardas Amerikos spaudoje plačiai pasklido to įvykio dėka. Visi didžiuliai dienraščiai, kaip The Philadelphia Inquirer, Philadelphia Record, The Evening Bulletin, pakartodami aprašė Lietuvos Prezidentą lankymąsi mūsų mieste. Philadelphia Daily News matomai gavo klaidingų žinių, kurias neįvardintai bet neigiamai skelbė, tačiau šioje savo laidoje klaidą ištaisė.

Tokių Amerikos spaudoje žinių Philadelphiačiai nebuvo matę nuo 1926 metų, laike Lietuvių Dienos pasaulinėje parodoje ir nuo pirmo ir antro Lietuvių skridimo per Atlantiką į Lietuvą (1933-1935). Dabar gi, vėl Lietuvių reikalai ir Lietuvos nepriklausomybės pastangos Amerikos spaudoje plačiai nuskambėjo dėka Lietuvos Prezidento pas mus atsilankymo. O kiek vietos Lietuvių dvasiniai ir moraliniai atsigaavo, gavo vilties ir pasitikėjimo savimi, tai kitas neįkainojamas reiškinys. Dabar Lietuviai čia tik ir kalba: "Iš praeities ir dabarties Tavo sunų mes stiprybę semiam..."

MUSŲ DVASIŠKIJĄ GAVO "JUOBA AKI"

Lietuvių užlaikoma ir gerai penima dvasiškija prie Lietuvos Prezidento priėmimo neprisidėjo ir visą darbą neigė. Kaip praityje taip dabar mūsų dvasiškiai laikosi linijos: bažnyčia pirma, o paskiau valstybė. Tačiau dvasiškija tur-

tų žinoti kad valstybė gali apsieiti ir gyvuoti be bažnyčios, kuomet bažnyčia be valstybės - žargiai. Tik valstybės rūmuose kaip kokiam veidrodyje gali matyti visos valstybės surėdymo aparatą, kuris veikia jos ribose; tuo tarpu bažnyčioje to nėra ir negali būti, nes bažnyčia yra tik pažiūra valstybės, jei taip ją galima pavadinti. Taigi mūsų bažnyčių dvasiškiai pareigūnams neigti valstybės vadą, kuris užlaikė ir penėjo skaniai tos pačios profesijos žmones Lietuvoje, nėra padoru ir krikščioniška, nežiurint kad Lietuvos valstybės vadą būtų "masonas". Tą labai suprantamai nušviečia rašėjas K. Vieniobė Gruodžio 11 d., antrašte "Philadelphiečiai", ir Dr. M. J. Colney Vieniobė, Gruodžio 18, antrašte, "Del Prezidento Smetonos Vizito Philadelphiajoje".

Sis atsitikimas man primena 1926 metus, ir vėliau 1933-1935 metus. Kaip dabar taip tada buta svarbių Lietuvos ir Lietuvių reikalų. Rodos visų Lietuvių pareiga turėtų būti prisidėti prie parengimų kurie liečia Lietuvį ir Lietuvos vardą, laikinai pamiršus savo srovinius nesuapratimus. Bet, deja, nei tuomet nei dabar prieštaraujancios minties Lietuviai Lietuviško susipratimo neparodo.

Užsimojus surengti "Lietuvių Dieną" 1926 metais, laike 150 metų Amerikos sukaikties parodos, vadovybė šio parengimo paėmė mūsų miesto dvasiškiją, pasivadinus talkon Lietuvių katalikų veikėjus. Vadovybė buvo kviesta ir tautininkų srovės žmonės. Jie atsiskė imti dalyvumą už tai kad tą darbą "užurpavo" kunigijai, su kuria taip daug estasi per daugelį metų už Lietuvos ir Lietuvių "reikalus"; su jais tuk nepakeliui turėti ką nors bendro, nors "Lietuvių Diena" būtų rengiama pakėlimui Lietuvių ir Lietuvos vardo pasauliui akys. O čia tautininkams buvo duota net keturi metai laiko prieš tą Parodą "užurpuoti" darbą, surengti "Lietuvių Dieną". Tikras esu, buvau pirmas kuris parašiau pradžioje 1922 metų Tėvynės kad Philadelphiajoje rengiamasi turėti "Sesqui-Centennial Exhibition". O 1924-25-26 metais, patankinau rašinėjimus apie tai visokiems straipsniukais. Tautininkai miegojo iki pat atidarymo tos Parodos, nesuapradami momento svarbos Lietuvių reikalams panaudoti. Tik velionis J. O. Širvydas tai suprato ir per Vieniobę davė gražų vedamąjį raštą tuo reikalu rodos pabaigoje 1925 metų, kad reiki kas nors daryti surošimui

Lietuvių Dienos ar ko kito toje parodoje. Vėliau pasirodė kiti pritarimai, bet jau buvo pervėlu, nes katalikai pasiėmė darbą.

Aiškiai permatęs svarbą turėti Lietuvį Dieną ar Pavilioną toje parodoje, nežiurint mano vienminčių kritikos, vienas prisidėjo prie katalikų veikti. Susidars komitetas Lietuvių Dienai suruošti, mane delegavo į SLA. Seimą, laikytą Birželio mėn. pabaigoje, 1926 metais New Yorke, prašyti kad prisidėtų su parama bent \$500. Pasiuntiniai seime išgirdę kas rengia Lietuvį Dieną, kaip tautininkai taip socialistai delegatui dauguma atmetė mano prašymą. Po to (čia labai susibėgo naivus dalykas), tautininkai pareikalavo seimo paskirti \$500 Lietuvos reikalams. Socialistai ir kiti katalikai sudarė balsų daugumą ir tautininkų prašymą atmetė. Šis sėdėjau iki pabaigos tos asedijos ir žiūrėjau kas tautiškame seime dedasi. Pirmu kartu pamaniau kaip Lietuvį tikri reikalai seimuose partijų Lietuvių yra blaškomi. Man tuoj galvoj susidarė pavadinimas tos komedijos ir parvažiavęs namon parašiau rapniko straipsnį, "Tautininkai Katalikams, o Socialistai Tautininkams — Tekstį ir Zandą!" Kiek atvėsus nervams, pagalvojau kad toks aštrus raštas gali dar daugiau sukikšinti Lietuvių širšes, suplėšiau rašinį ir nuėmiau į gurbą....

Nors tautininkai neprisidėjo, bet Lietuvį Dieną įvyko. Kada 10,000 Lietuvių susirinko prie tos pačios katedros kur Lietuvos Prezidentas dabar apilankė, susiformavo dviejų Angliškų mylių ilgio išrengti filiočiai ir benai, pradėjo maršuoti pro miesto rotušę, svarbiausiu miesto Broad gatve, tai salikant užsikimšo šimtais tūkstančių žiurėtojų visokios išvaizdos ir tautybių, tėjantys Lietuvį eiseną ir Parodos vietą. Amerikos spaudos atstovai fotografavo ir plačiai rašė apie Lithuanian Day. Tai buta Lietuvių katalikų nuopelnas. Tuomet mūsų dvasiškija tautininkams davė "juodą akį".

Dabar gi mišrus Lietuvių komitetas, dvasiškijai atsiskakius prisidėti prie Lietuvos Prezidento priėmimo, visą priėmimą puikiai pravedė, ir mūsų dvasiškiai gavo "juodą akį". O Kardinolas Dougherty, priėmęs Prezidentą Smetoną katedroje ir savo rumuose dar daugiau mūsų dvasiškiam akis "užjuodino".

Pirmas Lietuviu skridimas į Lietuvą, Dariaus ir Girėno, 1933 metais, ir antras, Vaitkaus, 1935 metais, parodė toki pat vietos Lietuvių nesuapratimą. Kuomet tautininkai ir kiti suprato svarbą skridimo ir dirbo vieningai padaryti istorinius skridimus pasekmingais kaip galima, mūsų dvasiškija ir komunistai darė viską ką galėjo kad skridimai neįvyktų. Bet jų pastangos buvo veltui. Lietuvių aukšti reikalai partinius nugalėjo. Tą visi gyvi Lietuviai žino, atmena tai ir komunistai ir dvasiškija.

Ir dabar dvasiškija išvien su komunistais dirbo prieš Prezidento Smetonos priėmimo rengimą.

"GENEROLAI BE ARMIJOS" PARODĖ KĄ GALI

Paprastai, kuomet pavienis ar susiję keli veikėjai, kurie nėra organizacijų viršaičiais ir veikia visuomeninį darbą, tokius veikėjus kiti tuoj pavadina "generolais be armijos". Pasekmingas parengimas ir priėmimas Lietuvos Prezidento Antano Smetonos pavertė atomus tokį pasakymą. Čia buvo proga, ilga proga, "generolams su armijomis" pasirodyti. Bet jie ne tik patys ne-

siėmė veikti, bet ir savo "armijas" sulaikino nuo veikimo. Ar tokį "generolų su armijomis" neveikimą ir nelietuviškumą ryžtingi Lietuviai, kad ir pavieniai, turėjo toleruoti — laikyti Amerikos, Lietuvos ir Lietuvių reikalus užsaldytus? Ne. Neveiklumas bažnytinių ir civilinių organizacijų "generolų", tinkamiau dar pasakius nekurių organizacijų "komisarų", del žinomų visiems priežasčių, privertė "generolus be armijos" imtis darbo. Ir jie parodė ką jie gali.

Jie pradėjo, jie padarė, jie atliko tą ko "generolai" nei nemanė. Dar daugiau, jie parodė ko Lietuvių organizuotos armijos nori, ko trokšta, ką remia, ką seka. Tą pačią dieną ir valandą buvo komunistų surengta kitoje salėje jų "maršrutininkui" Abekui prakalbos. Jų pasekmes paliekti Laisvės berščiams paskelbti.

(Kitame nr. bus daugiau)

TRUMPOS ŽINUTES (Iš mūsų laikraščių)

• **LAWRENCE, Mass.** — Mes girdėjome kad Bostono Lietuviai keina sturengti priėmimą Lietuvos Prezidentui Antanui Smetonai. Jeigu jūs taip padarysite tai mes iš apeliinkės mažų miestelių Lietuviai kurie negalime suruošti tinkamus priėmimus, pas jus atvažiuosime, atsivešime ir pinigų. Drauge pamatysime mūsų tautos vadą Bostone. Yra užtektinai inteligentų Bostono pradėti šį darbą ir nebijoti jokių kliūčių pakol nebus užbaigtas.

• **BALTIMORE, Md.** — Lietuvos nepriklausomybės 25 m. sukakties minėjimas čia tęsis dvi dienas: sekmadienį, Vasario 14 kalbos, o antradienį, Vasario 16 — iškilmingas banketas.

• **PHILADELPHIA, Pa.** — Antanas Dzigas, Lietuvos radio programos vedėjas, Sausio 10 d. Lietuvių Muzikale salėje rengia metinį banketą. Antanas Dzigas duoda Lietuviškus radio programus jau šeši metai.

• **DETROIT, Mich.** — Detroit Evening Press paskelbė jog sporto žinovų ir rašytojų nuosprendžiu, Al Vistartas, Lietuvos Michigan universiteto studentas, yra pripažintas kaip vienas iš geriausių futbolo žaidėjų Amerikoje. A. Vistartas gimė Chicagoje.

• **BUENOS AIRES, Argent.** — Žinomas sportininkas ir scenos darbuotojas Jonas Vasinauskas vėl aplėdo Argentiną ir nauju dviračiu vyksta per visą Amerikos kontinentą. Jis gimęs Rygoje 1909 m. ir Argentiną atvyko Kovo 19, 1936 m., drauge su Matu Šalčium. Vasinauskas turi tikslą dviračiu apkeliauti pasaulį — tik kažin kaip toli jis dabartinėse sąlygose nukeliaus. Jis gal nieko negirdėjo apie karą.

Kas platina Dirva — tas platina apšvieta.

Geresnės Rušies Muzika
H. J. Votteler & Son
ARCADE MUSIC STORE

Theo. Langer, Prop.
37 The Arcade
Main 2217 Cleveland
Didelis pasirinkimas importuotų muzikos padargų ir Lietuviškų muzikos gaidų.

DUOKIT SKALBTI
"Save-a-Day" Skalbykla

New Method Laundry suteikia priemamą gerą skalbimo patarnavimą. Didelis 25 svarų bundulis. Tik \$1.99.
15 nuob. pigiau jei patys atvešit ir pasiimsit.
New Method Laundry
6710 Lexington Ave.
Henderson 7781.

PASIBAIGĖ

Daugelio prenumerata jau pasibaigė, kitų baigiasi su galu metų —

Pasiskubinkit atnaujinti — įdekit laišką \$2.00 ir su savo pilnu adresu pasiųskit Dirvos Administracijai — 6820 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

BOSTON, MASS.

LIETUVAI REMTI DR-JOS SEIMAS

Lietuvai Remti Draugijos antras metinis seimas įvyks sekmadienį, Sausio 17, nuo 10 v. ryte, Lietuvių Piliečių Klub salėje, 309 E street, South Boston, Mass. Lietuvai Remti Draugija sutvėrta iš virš 40 įvairių organizacijų Naujoje Anglijoje. Draugija turi valstijos čarterį ir legaliai gali rinkti aukas visokiais būdais, šelpiti Lietuvius Lietuvoje ir kitur. Kuomet susisiekiama su Lietuva dar negalimas, L. R. Dr-ja 1942 metais aukojo Amerikos Raudonajam Kryžiui art. \$1,000. Taigi turi centre ir pas skyrų kasierius apie \$1,300. Draugijos skyriai sutvėrti Bostone, Lowell, Brocktone, Worcester ir Lawrence. Naują skyrų gali sutvėrti ir gauti iš centro čarterį ir įstatymus penki nariai, užsimokėdami po 1 dolari metinės duoklės į centrą. Su šiuo patvar-kymu mažos Lietuvos kolonijos lengvai gali legaliai organizuoti savo skyrus.

Šitas karas palietė mus visus ir labai skaudžiai; daugelis mūsų jaunų vaikų kariauja S. V. kariuomenėje tolimose šalyse; daugel jau ir galvas paguldė. Bet pakol mes dar nepavergti turim imti sau už pareigą organizuoti ir rūpintis gelbėjimu mūsų brolius ir seseris mūsų tėvynėje Lietuvoje.

Kviečiam visas draugijas ir pavienius dalyvauti L. R. Dr-jos seime, pinatėisiais atstovais ir prisidėti prie šito taip labai svarbaus darbo.

Seimo Rengimo Kom. Firm.
Jonas P. Tuinila,
540 E. Seventh st.
So. Boston, Mass.

AKRON, OHIO

PAAISKINIMAS. Pereitame Dirvos nr. tilpo pranešimas apie mirtį Igno Tamošausko. Man atėjo keli laiškai iš buvusių Akroniečių gyvenančių kituose miestuose, klausianti kuris Tamošauskas mirė, nes jų Akronė yra daug. Paaiskinu kad miręs minimas Ignas Tamošauskas buvo žinomas kaip Džimy Tamošauskas, gražaus, druto subudavojimo. Čia jisai gyveno kaip pavienis, nes jo žmona gyvena Lietuvoje.

Velionis plačiai dalyvaudavo Lietuvių parengimuose ir visiems Akroniečiams buvo žinomas ir pažystamas bemokslis darbininkas; kitur vadindavosi Jim Thompson. Taigi giminėms reikale bus sunku įrodyti jo gentystę, del mainymo vardo ir pavardės, o tokių Lietuvių daug turime.

Akroniečiai Lietuviai Kalėdų šventės praleido blaiviai, gražiai, išimant keletą nuolatinių girtuoklių, kurie šventėje keturionis rėpliojo.

Šios Kalėdos nekuriems buvo liudnos, nes pasigedo savųjų, vieni jų mirė, kiti išėję kariuomenėn.

Sveikinu su naujais metais visus Dirvos skaitytojus čia ir kitur esančius. Kalnas.

AKINIAI

galima gauti pas
D-RA MATULAITI
(Lait)
7829 Euclid Avenue
CLEVELAND, OHIO

PATARKIT SENES- NIEMS BUTI AT- SARGESNIAIS

Iki pereinios savaitės, trafiko nelaimėse šmet buvo užmušta 115 asmenų. Iš tų 115 užmuštų 83 buvo pėkštėjai ir 44 jų (arba, 53 nuob.) asmenys virš 55 metų amžiaus.

Diduma senesnio amžiaus asmenų niekad neturėjo arba nebuvo važiuavę automobiliu, taigi negali persiminti problemomis su kokiomis susiduria automobilistas. Paveizdan, jei pėkštėjas gali matyt automobilį nakties laiku jis tiki kad ir automobilistas* jį mato. Tokis manymas yra tankiai klaidingas, ypatingai naktį, prie to dar kad senesni asmenys dėvi tamsius rubus, kurie susilieja su tamsa ir padaro juos nematoma.

Motoristai prašomi būti ypatingai atsargiais kuomet mato senesnę žmogų einant arba kėsinantis eiti skersai gatvę.

Prie to, sumažinimui trafiko mirčių tarp senesnio amžiaus žmonių, Policijos Departamentas prašo jaunesnių kurie tik gali kad pamokytų, patartų savo seniems tėvams ir senukams kaip atsargiai eiti per gatvę, gerai apsidairstant, ir dėvėti ką nors balto nakties metu.

The STONEMAN CO.

Hardware — Paints — Tools
Paints — Cutlery — Glass
Plumbing Supplies
Household Goods
Electrical Goods
Henderson 1759
7110 Superior Ave.

Geriausio Linkėjimai mūsų draugams ir giminėms
LAIMINGŲ NAUJŲ 1943 METŲ!

JUOZAS ir ONA RAMANAUSKAI
6103 White Avenue Cleveland

Visiems savo draugams ir klientams Lietuviams linkiu
LAIMINGŲ NAUJŲ 1943 METŲ!

DR. H. J. WILLIAMS
68th ir Superior
DENTISTAS

Geriausio Linkėjimai Naujų 1943 Metų Proga

JAMES A. SLAPNIK, Jr.
6620 St. Clair Avenue

Visokios gėlės, puoduose ir pjautos, visokiems tikslams.
Tel. Henderson 8824 Tik viena parduotuvė.

DIMITRI CHUTRO BALET STUDIO

Kinney and Levan Bldg.

1875 Euclid Avenue Phone CHerry 8433

Dimitri Chutro, Ukrainietis, baigęs Semen Orloff Baletu Mokyklą Maskvoje, dirbes su Maskvos Opera prieš pereitą karą, plačiai veikęs Amerikoje kituose miestuose, čia atidarė Baletu Mokyklą. Lietuviai, leiskit savo talentingus vaikus lavintis pas jį.

FARMERS POULTRY MARKET

Paukštiena visokiems reikalams;
VISTOS, ANTYS, ŽĄSYS, INDIKAI, ir KIAUSINIAI.
Paranki vieta Lietuviams. Užkvičiame visus.
Kampas Superior ir 43 Street
ENDicott 5025

P. J. KERSIS

809 Society for Savings Bldg.
OFISO TELEFONAS: Main 1773.

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausit pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudose, insurancijos reikaluose. Sutaisau paskolas pirmo mortgage. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Geriausio Linkėjimai Lietuviams Kalėdų
ir Naujų Metų Šventėse

WEBER'S FAMOUS BARBECUE

8521 Hough Ave. Cedar 9579

MUSŲ BARBECUED MXSOS IR VISTIENA YRA
PRAGARSĖJUS VISAME Mieste.

Naudojam Tikta Geriausias Mėsas Musų
Patiekiamuose Valgiuose

Mes Specializuojam Sekmdienio Pietumis.

DELLA C. JAKUBS

(JAKUBAUSKIENE—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)

REIKALĖ VEŽIMAI LIGONIAMS PERVEŽTI.
Kambariai pašarvojimui leidžiama naudotis nemokamai.

LITHUANIAN FUNERAL HOME

6621 EDNA AVENUE
ENDicott 1763

